

Nefndasvið Alþingis,
Austurstræti 8-10,
150. Reykjavík,

Sent með tölvupósti á netfangið.
nefnasvid@althingi.is

Reykjavík, 12. febrúar 2015.

Efni: Umsögn Landssamtaka landeigenda á Íslandi um frumvarp til laga um náttúrupassa (-455. mál)

Vísað er til bréfs nefndasviðs Alþingis dags. 6. þ.m. þar sem Landssamtökum landeigenda á Íslandi var sent ofangreint frumvarp til umsagnar.

Landssamtök landeigenda á Íslandi taka undir það sem segir í athugasemdum með frumvarpinu um að segja megi að „*almenn sátt ríki um að hefja þurfi sérstaka gjaldtöku til uppbyggingar, viðhalds og verndunar ferðamannastaða.*“ Landssamtökin leggjast ekki gegn setningu laga um náttúrupassa þrátt fyrir að það sé mat þeirra að lagasetningin sé að mestu óþörf og frekar til þess fallin að gera innheimtu aðgangseyrisins flókna og viðurhlutamikla. Vissulega þarf ríkisvaldið að afla tekna af ferðamönnum, ekki síst til þess að mæta almennt umtalsvert auknum útgjöldum sem óhjákvæmilega hljóta að stafa af þeirri gríðarlegu fjölgun þeirra sem átt hefur sér stað nú hin allra síðustu ár og ekki sér fyrir endann á. Landssamtök landeigenda telja það heppilegt að afla hluta þessara tekna með sölu aðgangskorta með svipuðum hætti og gert er ráð fyrir í frumvarpinu en að enga nauðsyn beri til að lögfesta sérstakt fyrirkomulag um innheimtu aðgangseyrisins. Lagasetning er hins vegar nauðsynleg til aukinnar skattheimtu af ferðamönnum. Þannig mætti afla ríkinu fjár með beinni skattlagningu á ferðamenn svo sem með hækkun gistináttaskatts, með álagningu einhverskonar komugjalda og jafnvel með sérstökum skatti sem lagður yrði á aðgangseyri að ferðamannastöðum. Hins vegar gæti ríkið í skjóli eignarréttar síns, aflað tekna með gjaldtöku á þá ferðamenn sem heimækja þjóðgarðana og aðra helstu ferðamannstaði landsins sem eru í eigu ríkisins. Það má hugsa sér að þær tekjur sem fengjast með skattheimtunni færu beint í ríkissjóð og myndu þá koma upp í aukin útgjöld ríkisins vegna aukins álags á samgöngukerfið, í heilbrigðiskerfinu og víðar í samfélaginu. Vel mætti hugsa sér að sérstakur skattur af aðgangseyri að ferðamannastöðum yrði eyrnamerkur náttúru Íslands almennt. Þær tekjur sem fengjast með innheimtu aðgangseyris að þjóðgördum og öðrum ferðamannastöðum í eigu ríkisins myndu hins vegar renna til viðhalds og rekstrar þessara sömu ferðamannastaða þó að auðvitað mætti gera ráð fyrir að rekstur staðanna, amk flestra, myndi skila verulegum hagnaði sem rynni þá í ríkissjóð sem arður.

Að mati Landssamtakanna er lagasetning í þessa veru sem hér er til umsagnar alls ekki nauðsynleg til þess að ríkið gæti selt aðgangseyri að ferðamannastöðum sem eru í þess eigu og ekkert því til fyrirstöðu að selt væri eitt aðgangskort fyrir alla þessa staði sem þess vegna mætti kalla náttúrupassa. Loks er bent á að beina heimild til gjaldtöku ásamt tilheyrandi reglugerðarheimild um gjaldtökuna er þegar að finna í 32. gr gildandi náttúruverndarlaga nr. 44/1999 og jafnframt í 92. gr nýju náttúruverndarlaganna nr. 60/2013. Þá er heimild til gjaldtöku einnig til staðar í 28. gr l. 73/2005 um skipulag ferðamála. Þau tóku við af lögum nr 117 frá 1994 þar sem

einnig var að finna gjaldtöluheimild en þau tóku við af enn eldri lögum þar sem einnig var gjaldtökuheimild. Slík heimild hefur því verið lengi í lögum þrátt fyrir að hún sé í sjálfu sér ekki nauðsynleg vegna þess að heimild til gjaldtöku felst í eignarréttinum sjálfum.

Í frumvarpinu er í **fyrsta lagi** (1. mgr 4. gr) gert ráð fyrir að allir ferðamannastaðir í eigu eða umsjá opinberra aðilja eigi sjálfkrafa aðild að náttúrupassa. Í athugasemdum með frumvarpinu er ekki að finna skilgreiningu á því hvað átt sé við með orðunum opinber aðili í lagafrumvarpinu en samkvæmt almennum skilningi þess orðs er um að ræða ríki og sveitarfélög og stofnanir í þeirra eigu. Landssamtök landeigenda á Íslandi telja að ekki sé með einfaldri lagasetningu hægt að kveða á um að ferðamannastaðir sem eru í eigu sveitarfélaga falli, án samþykkis eigenda staðanna, undir skilgreiningu laganna og að ríkið njóti tekna af þeim en ekki eigendurnir sjálfir, þ.e. sveitarfélögin. Um þetta er vísað til ákvæðis stjórnarskrárinnar um sjálfstæði sveitarfélaga (78. gr) og til sveitarstjórnarlaga 138/2011, einkum 3. gr. Í **öðru lagi** er í frumvarpinu (2. mgr 4. gr) gert ráð fyrir að ferðamannastaðir í eigu annara en opinberra aðilja geti sótt um aðild að náttúrupassa. Með vísan til þess sem að framan sagði er þetta ákvæði með öllu óþarft. Ef ríkið kys að selja aðgang að eignarlöndum sínum í einu lagi með einhvers konar afsláttarkorti sem nefnt verður náttúrupassi er ekkert því til fyrirstöðu að samið verði um að aðrir eigendur ferðamannastaða eigi aðild að slíku aðgangskorti enda stangist það ekki á við ákvæði IV kafla samkeppnislaga (nr.44/2005) um bann við samkeppnishömlum en vel kann að vera að starfsemi í þessa veru teljist að einhverju leyti samkeppnisstarfsemi í ferðamannaíðnaði í skilningi samkeppnislaganna. Í **þriðja lagi** er í frumvarpinu (5. gr) ráðagerð um stofnun fagráðs um öryggismál ferðamanna. Landssamtökin hafa ekkert við það að athuga að stofnað verði fagráð með þessum hætti en setja spurningarmerki við það hvernig fagráðið er skipað og hvort stofnun þess eigi einhverja samleið með ákvæðum um innheimtu aðgangseyris að ferðamannastöðum. Í **fjórdða lagi** er í frumvarpinu (-6. gr) gert ráð fyrir eftirliti og viðurlögum (-7. gr). Þetta ákvæði er óþarft enda hlýtur eftirlit, kærumeðferð og ákvörðun um viðurlög vegna þess að menn hafi ekki greitt aðgangseyri þar sem hans er réttilega krafist, að fara eftir almennum reglum réttarvörslukerfisins. Eðlilegt er að eftirlit með þessu sé í höndum umsjónarmanna, á ferðamannastöðunum hverjum fyrir sig sem leiti til þar til bærra yfirvalda ef á þarf að halda. Tvöfalt eftirlitskerfi í þessa veru er til þess fallið að auka flækjustig og kostnað.

Loks vilja Landssamtök landeigenda leggja áherslu á að innheimta aðgangseyris af ferðamönnum þurfi að vera einföld og að tryggja þurfi að þær tekjur sem þannig fást, renni beint og milliliðalaust til staðanna sjálfra í stað þess að fara í umsýslugjöld og um hendur einhverskonar úthlutunarstofanana þar sem hætta er á verulegum sjálfþökukostnaði.

Virðingarfyllst,
f.h. Landssamtaka landeigenda á Íslandi ,

Örn Bergsson formaður

